

Monitorering af de kommunale affaldsgebyrer

3. november 2023
Sofie Styrbæk Bringstrup
Simone Mikkelsen

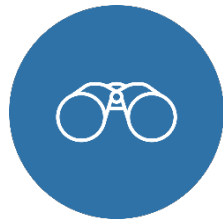

Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi af 16. juni 2020

Mål med klimaplanen

- Mere genanvendelse af affald.
- Sortering og indsamling af husholdningsaffald strømlines på tværs af kommunerne.
- Sortering i ti affaldsfraktioner husstands-nært: Mad-, papir-, pap-, metal-, glas-, plast-, tekstil-, rest-, mad- og drikkekartonaffald samt farligt affald.
- Den øgede sortering forventes at medføre en stigning i affaldsgebyret frem mod 2030.
- Udviklingen i gebyret skal monitoreres i takt med, at kommunerne udruller de ti affaldsfraktioner.
- Der skal samtidigt ske omkostningsreduktioner, der som minimum udligner stigningen i gebyret.
- Udviklingen skal evalueres i 2025 af aftalepartierne.

Monitoreringsopgaven

- Monitoreringen skal ske på årlig basis.
- Udviklingen i affaldsgebyrerne i takt med udrulningen af de ti affaldsfraktioner skal afrapporteres til aftalekredsen bag den politiske aftale.
- Den første monitoreringsrapport blev udarbejdet af Energistyrelsen for perioden 2019 til 2021 og afrapporteret til aftalekredsen bag den politiske aftale. Rapporten blev offentliggjort april 2023.
- Forsyningstilsynet har overtaget opgaven med monitorering af affaldsgebyrerne efter Energistyrelsen.

Lovgrundlag

Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse af 3. januar 2023:

§ 48 d. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke opgaver Forsyningstilsynet skal varetage, herunder opgaver med analyser og overvågningsopgaver for at sikre en velfungerende konkurrencebaseret affaldssektor.

Bekendtgørelse om affaldsregulativer, -gebyrer og –aktører m.v. af 16. december 2022:

§ 59. Forsyningstilsynet overvåger og analyserer affaldssektoren og markedet for affaldshåndtering, herunder overvåger og analyserer de kommunalt fastsatte gebyrer, jf. kapitel 5, og priser, jf. kapitel 6.

Problemstillinger

På nuværende tidspunkt er det udfordrende at monitorere udviklingen i affaldsgebyrerne.

Dette grundet bl.a.:

- Forskel i regnskabspraksis på tværs af kommunerne.
- Uklare regler vedr. fastsættelse af affaldsgebyrerne.
- Der er mange faktorer, som påvirker gebyrerne.

- Fremadrettet vil det være nødvendigt med en højere grad af ensartethed i gebyrstrukturen og opgørelse af de omkostninger, der ligger til grund for affaldsgebyrerne.

Metodevalg i Energistyrelsens rapport

- Energistyrelsens monitorering for perioden 2019 til 2021 tager udgangspunkt i data leveret af analysevirksomheden JHN Processor.
- Det er vanskeligt at sammenligne affaldsgebyrer på tværs af kommunerne:
 - Kommunerne har mulighed for selv at tilrettelægge deres affaldsordninger. Derved fastsætter de f.eks. tømningfrekvens og beholderstørrelse for deres ordninger.
 - Variationen fra kommune til kommune har resulteret i, at der ikke er en ens løsning for sortering og indsamling af affaldet, og der er ikke et standard gebyr, som går på tværs af kommunerne.
- JHN Processor har derfor udvalgt et bestemt gebyr for et bestemt serviceniveau for at kunne lave en sammenligning på tværs af kommunerne.

Standardiseret gebyr for rest- og madaffald

Haveboliger:

- 14 dages tømning for en todelt 240 liters beholder til rest- og madaffald.
- Hvis der ikke er en henteordning for madaffald, tages der udgangspunkt i 14 dages tømning af en 240 liters beholder for restaffald.
- Hvis der er oplyst det hyppigste gebyr på kommunens hjemmeside, tages der udgangspunkt i dette.

Etagebolig:

- Ugetømning af 78 liter restaffald og 13 liter madaffald.
- Hvis der ikke er henteordning for madaffald, tages der udgangspunkt ugetømning af en 91 liter restaffaldsbeholder.
- Hvis der er oplyst det hyppigste gebyr på kommunens hjemmeside, tages der udgangspunkt i dette.

De øvrige gebyrer for bl.a. genanvendeligt affald er ikke standardiseret, idet mange kommuner anvender et gennemsnitsgebyr for øvrige ordninger eller samler dem i et grundgebyr.

Udvikling i gns. gebyrerne 2019 til 2021

Boligtype	2019	2020	2021
Havebolig	2.751 kr.	2.960 kr.	3.121 kr.
Etagebolig	1.948 kr.	2.099 kr.	2.247 kr.
Årlig gebyrændring	2019 til 2020	2020 til 2021	2019 til 2021
Havebolig	208 kr./ 8 pct.	161 kr./ 5 pct.	370 kr./ 13 pct.
Etagebolig	151 kr./ 6 pct.	151 kr./ 7 pct.	300 kr./ 15 pct.

Kilde: Energistyrelsens beregninger på baggrund af data leveret af JHN Processor.

Metodevalg i Forsyningstilsynets rapport

- Forsyningstilsynets første afrapportering vil dække perioden 2019 til 2023.

- Der inddrages nogle af de samme data, som Energistyrelsen har anvendt i deres monitorering, således at der sikres kontinuitet, og udviklingen i affaldsgebyrerne kan følges fra 2019 til 2023.
- Derudover inddrages der data fra andre datakilder heriblandt:
 - Forsyningstilsynets egen dataindsamling 2023.
 - Miljøstyrelsen.
 - Danmarks Statistik.

Kommunal indsamling af visse typer erhvervsaffald til markedspris

Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi af 16. juni 2020

Mål med klimaplanen

- Mindre virksomheder, der genererer affald svarende i art og mængde til husholdninger, gives frit valg til at vælge de kommunale indsamlingsordninger til genanvendeligt affald. Ordningen skal udformes, så krydssubsidiering undgås og indsamlingen sker til markedspriser.
- Genanvendeligt affald på ikke-brofaste øer undtages, så kommuner fortsat kan indsamle og behandle alt genanvendeligt affald på ikke-brofaste øer i en ordning, der er frivillig for virksomhederne

Ikrafttrædelse

Reglerne om markedspriser for visse affaldsordninger blev indført ved lov nr. 898 af 21. juni 2022 om ændring af lov om miljøbeskyttelse, som trådte i kraft den 1. juli 2022

Den 1. januar 2023 blev det muligt for kommunalbestyrelserne at tilbyde indsamling eller behandling af visse typer erhvervsaffald. I disse tilfælde skal kommunalbestyrelsen fastsætte såkaldte markedspriser.

Lovgrundlag

Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse af 3. januar 2023:

§ 48 a. *Kommunalbestyrelsen fastsætter og opkræver en pris svarende til markedsprisen for*

- 1) *kommunal indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret af virksomheder, der producerer affald, som i art og mængde svarer til en husholdnings, jf. § 49 d, stk. 3, nr. 1,*
- 2) *kommunal indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret på øer uden fast broforbindelse, jf. § 49 d, stk. 3, nr. 2,*
- 3) *kommunal behandling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret på øer uden fast broforbindelse, jf. § 49 b, stk. 2, og*
- 4) *kommunal indsamling af forbrændingseget erhvervsaffald.*

Bekendtgørelse om affaldsregulativer, -gebyrer og –aktører m.v. af 16. december 2022:

§ 59. *Forsyningstilsynet overvåger og analyserer affaldssektoren og markedet for affaldshåndtering, herunder overvåger og analyserer de kommunalt fastsatte gebyrer, jf. kapitel 5, og priser, jf. kapitel 6.*

Samt kapitel 6 - Fastsættelse af priser for visse kommunale tilbud om indsamling af erhvervsaffald og behandling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret på øer uden fast broforbindelse

Metoder til fastsættelse af markedspriser

Metode 1. Markedsundersøgelse

Kommunalbestyrelsen fastsætter og opkræver en pris svarende til markedsprisen. Kommunalbestyrelsen vil skulle udfolde sædvanlige og rimelige bestræbelser på at undersøge, hvad markedsprisen er.

Fastsættelse af en markedspris vil kunne være vanskelig at foretage i praksis, og markedsprisen vil ofte bero på et skøn. Kommunalbestyrelsen vil ved fastsættelsen af markedsprisen derfor skulle overlades en vis skønsmargin. Prisen skal dog som minimum fastsættes, så der sikres fuld dækning af omkostningerne ved indsamlingen

Kommunalbestyrelsen skal i kommunens gebyrblad fastsætte markedspriserne for hver tilbudt indsamling, som de vælger at tilbyde til markedspris. Gebyrbladet skal godkendes af kommunalbestyrelsen og offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Regnskab og opgørelse af omkostninger for ydelser til markedspris

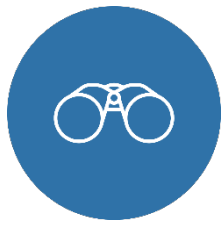
Kommunalbestyrelsen skal føre særskilte regnskaber for hver tilbudt indsamlingsordning. Ved udarbejdelsen af regnskaber skal indtægter og omkostninger i videst muligt omfang henføres til de enkelte ordninger, jf. affaldsaktørbekendtgørelsen § 24.

Metode 2. Fastsættelse af omkostninger plus overskudstillæg

Kommunalbestyrelsen vil kunne fastsætte en markedspris, som udgøres af alle relevante omkostningskomponenter og et rimeligt overskud. Overskuddet vil kunne fastsættes som en procentandel af omkostningerne, og omkostningskomponenterne vil kunne svare til affaldsgebyret.

For budget- og regnskabsårene 2023 og 2024 vil Forsyningstilsynet som led i sit tilsyn som udgangspunkt ikke foretage en videre vurdering af et overskudstillæg, der ligger i intervallet 5-15 pct.

Tilsynet i 2023

Vejledning

Af vejledningen fremgår det:

- Hvilke kommunale tilbud er omfattet af reglerne
- Fastsættelse af markedspriser
- Tilsyn med markedspriser

Vejledningen er/bliver løbende opdateret.

Indberetning

I marts havde vi den første indberetning til markedspriser

I oktober har vi fulgt op på kommuner, der ikke tidligere havde angivet ordninger (i særdeleshed ordninger for indsamling af forbrændingsegnede affald)

Særlige opmærksomhedspunkter – vejledning

Kommunens egne institutioner og virksomheder

Affald fra kommunens egne institutioner og virksomheder betragtes som erhvervsaffald, og kommunalbestyrelsen kan tilbyde indsamling af dette affald. Prisfastsættelsen har dog forskellige regler afhængigt af affaldstypen.

- Indsamling af forbrændingseget affald fra kommunens egne institutioner, skal det ske til markedspris.
- indsamling af affald egnet til materialenyttiggørelse skal derimod fastsættes efter reglerne for affaldsgebyrer for husholdninger med hjemmel i bl.a. miljøbeskyttelseslovens § 48.

Særregler for øer uden fast broforbindelse

For øer uden fast broforbindelse gælder det, at der både må være kommunal indsamling og behandling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret på øen.

Ved ikke-brofaste øer forstås øer, som ikke er forbundet til fastland eller andre øer med en bro

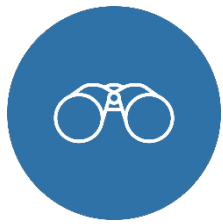
Forsyningstilsynet henviser til forarbejderne til miljøbeskyttelsesloven § 48 a. Yderligere spørgsmål henvises til Energistyrelsen.

Særlige opmærksomhedspunkter – vejledning

Erhvervsaffald, som i art og mængde svarer til en husholdnings

Art og mængde kravet ligger uden for Forsyningstilsynets sagsområde. Såfremt Forsyningstilsynet modtager oplysninger, der kan have betydning for Ankestyrelsens tilsyn med kommunerne om dette forhold, skal Forsyningstilsynet således videregive disse, jf. Forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 3.

Tilsynet i 2024

Forsyningstilsynet forventer, at føre et mere risikobaseret tilsyn med markedspriserne baseret på kommunernes regnskabstal.

Det indebærer, at der vil udvælges en stikprøve af kommunerne, hvor Forsyningstilsynet vil kræve en mere omfattende indberetning. Stikprøven vil i første omgang kunne basere sig på, de indberetninger der er modtaget i 2023.

Derudover inddrages tal fra Danmarks Statistik.

Spørgsmål?